

ELŐTERJESZTÉS
A képviselő testület
2022. április 25-i soron következő ülésére

Tárgy: 9/2010. (IX.27.) önkormányzati rendelet módosítása

A Pest Megyei Kormányhivatal törvényességi felhívást tett Remeteszőlős Község Önkormányzat Képviselő-testülete (továbbiakban: Testület) felé a *tehergépjárművek úthasználatáról szóló 9/2010. (IX.27.) önkormányzati rendelete* (a továbbiakban: Ör.) tárgyában.

A Kormányhivatal az észrevételében kifejtette, hogy a rendelet úthasználati díjat megállapító rendelkezése törvénytelen (azaz nem szedhetünk díjat a 12 tonnánál nagyobb össztömegű járművek Remeteszőlős község belterületére történő behajtásához), ezért az arra vonatkozó részeket helyezük hatályon kívül.

Álláspontja szerint – a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. (a továbbiakban: Mötv.), a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. és Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvények vonatkozó rendelkezései alapján – a Rendelet azért törvénytelen, mert annak megalkotásához nincs felhatalmazása az önkormányzatnak. Előadása szerint ezt támasztja alá a Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5.014/2012/8. számú határozata is.

Az észrevétel alapján a díj szedése törvénytelen, de a behajtás engedélyhez kötése nem, így azt továbbra is megkövetelhetjük.

A Kormányhivatal törvényességi észrevételét a Képviselő-testület 76/2021. (XI.29.) önkormányzati határozatában elutasította, az alábbi okok miatt.

1. A tehergépjárművek úthasználatáról szóló 9/2010. (IX.27.) rendelet (Ör.) megalkotásakor a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) volt hatályban. Az Ötv. 8. § (1) bekezdése a települési önkormányzatnak a helyi közszolgáltatások körében különösen kiemelt feladata a helyi közutak és közterületek fenntartása. A (2) bekezdés rögzítette, hogy az (1) bekezdésben foglalt feladatokat a települési önkormányzat maga határozza meg. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 13.§ (1) bekezdés 2) pontja szintén a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatnak jelöli meg a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartását. ***Amennyiben helyt adnánk annak az érvrendszernek, hogy az Önkormányzat nem állapíthat meg úthasználati díjra vonatkozó fizetési kötelezettséget, akkor helyesnek kellene elfogadnunk azt az álláspontot, hogy egy törvény (jelen esetben a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény, későbbiekben: Kktv.) nem engedi meg, hogy a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozását – az Mötv-ben foglaltaknak megfelelően - a saját bevételekből valósítsuk meg (hiszen az erre a célra biztosított külön források nyilvánvalóan nem elegendők). Ezt azért vitatjuk, mert abban bizonyosak vagyunk, hogy egy jogszabály sem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, ellátásának finanszírozását - jelen esetben a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartását.***
2. A Kktv. 33.§ (1) bekezdés b) pontjának ba) és bb) alpontjai rendelkeznek a különböző típusú utak kezelőinek a személyéről. Álláspontunk szerint mind az Államnak, mind az önkormányzatoknak az a feladata, hogy a közúti közlekedés alapvető feltételeit. Ha és amennyiben elfogadjuk azt a következtetést, hogy a Kktv. 33/A § - 33/C § országos közutak esetében az Állam számára keletkezett díjbeszedési jogot és ebből az következne, hogy az helyi közutak esetében viszont nem lehetne ilyet megtenni, ***akkor el kellene fogadnunk, hogy közúti közlekedés feltételeit biztosító „szervezetének” egyike ugyanazon feladat ellátása érdekében szedhet be használati díjat, a másik szervezet viszont nem. Álláspontunk szerint ez nincs így, ez sértené a jogegyenlőséget.*** Ez különösképpen hangsúlyos annak figyelembe vételével, hogy a Kktv. 33/A § (5) bek. egyértelműen rendelkezik arról, hogy az országos közutak díjbevételei azok üzemeltetési költségeinek fedezésére szolgálnak. Tehát a Kktv. elismeri az üzemeltetési költségek fedezése érdekében történő úthasználati díj beszedésének intézményét. Véleményünk szerint ez a jog az Önkormányzatot is megilleti.
3. A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény konzekvensen külön nevezi és kezeli az országos és a helyi közutakat. ***A Kktv. 43 cikkelyben elkülönülten nevesíti ezeket, abból a nyilvánvaló okból kifolyólag, hogy ez a két úttípus műszaki, közlekedési és tulajdoni szempontból is két önálló entitás.*** Ebből következően a Kktv. indokolt esetben külön-külön rendelkezik e két úttípusról. Szintén ebből következően – ***álláspontunk szerint - ez azt is jelenti, hogy amikor egy inkriminált cikkely az országos közút tekintetében megenged (előír) valamit, akkor abból nem következik, hogy ez a helyi közút tekintetében viszont tiltást jelent.*** Mivel a Kktv. 33/A-33/C. §-ai az országos közutak meghatározott időtartamban történő használatáért (használati díj) fizetendő díjat szabályozza, ezért véleményünk szerint a rendelkezés neutrális a helyi közutak szempontjából (tehát tiltást nem tartalmaz). ***Mivel az Ör. a helyi közutakról rendelkezik, a Kktv. pedig nem rendelkezik (és nem tiltja) a helyi közutak használatához kapcsolódó használati díj kivetésének kérdéséről, ezért fenntartjuk, hogy az Ör. a törvény***

által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére született (Alaptörvény, 32. cikkely (2) bekezdés). Álláspontunk szerint ez egyben a törvényi felhatalmazást is jelenti.

4. Az Möt. 13. § (1) bekezdés 2. pontja szerint a helyi közutak és tartozékaik kialakítása és fenntartása kötelező önkormányzati feladat.
Magyarország központi költségvetési törvény alapján Remeteszőlősnek 2021-ben megállapított állami támogatás előirányzata „közutak fenntartása (Ktgv. tv. 2. mell. I. 1. bd.)” címen 2.115.000,-Ft. Ez az összeg 2014 óta változatlan, holott a kivitelezés árai folyamatosan emelkednek, ráadásul 2016-2019-ig – a beszámítás intézménye miatt – ezt az összeget sem kaptuk meg. Az állami támogatás még az éves kátyúzási feladatokat sem fedezi, nemhogy utak felújítását, építését szolgálná.
5. A korlátozások megszüntetése közlekedési anarchisztikus állapotokat teremtene. jelentős károkat okozva a remeteszőlősi úthálózatban. A behajtás engedélyhez kötése (díjfizetés nélkül) tehát indokolt maradna, mivel anélkül a nagyméretű járművek közlekedési problémákat okoznának (sokszor el sem férnek), továbbá az esetleges károkozás esetén az engedély segítség lehet az elkövető beazonosítására, illetve az utcák állapotának felméréséhez is adatokkal szolgálna az éves behajtások száma. A behajtási engedélyekkel jelenleg a közterületfelügyelő foglalkozik (illetve kis részben a pénzügyes), akiknek az ez irányú munkája az utóbbi 2-3 évben jelentős mértékben megnőtt. A díj elmaradása esetén tehát nem csak az útfenntartási feladatok, hanem az ehhez kapcsolódó személyi kiadásokat sem fedezné semmi.
6. A behajtási díj elmaradása ráadásul egy olyan bevétel csökkenési folyamat következő lépése, amelyben 2020-2021. évek alatt elvonták a gépjárműadót (amely szintén az útfenntartási kiadások egyik bevételi része lehetett), lecsökkentették a helyi iparüzési adót 1 %-ra. Továbbá a helyi adók növelésére és a kedvezmények csökkentésére sincs módunk.
7. Az Alaptörvény, 32. cikkely (4) bekezdés szerint „A helyi önkormányzat az önkormányzati rendeletet a kihirdetését követően haladéktalanul megküldi a fővárosi és megyei kormányhivatalnak. Ha a fővárosi és megyei kormányhivatal az önkormányzati rendeletet vagy annak valamely rendelkezését jogszabálysértőnek találja, kezdeményezheti a bíróságnál az önkormányzati rendelet felülvizsgálatát”. Önkormányzatunk minden alkalommal eleget tett a törvényi kötelezettségeinek és az Ör. megalkotását is tartalmazó jegyzőkönyvet az ülést követő tizenöt napon belül a jegyző megküldte az akkori Közigazgatási Hivatalnak. Az Ör. megalkotása a 2010. évben történt. A Pest Megyei Közigazgatási Hivatal jogutódja, a Pest Megyei Kormányhivatal a törvényességi felhívást az Ör. megalkotása után több mint tizenegy évvel később tette meg, holott a Pest Megyei Kormányhivatalnak az Ör.-t ismernie kellett. Mindezek alapján számomra úgy tűnik, hogy a Pest Megyei Kormányhivatal elmulasztotta a törvényességi ellenőrzést és ezt most, ennyi év után pótolja, mégpedig azt követően, hogy időközben megváltozott a jogi környezet.

A határozatot megküldtük a Kormányhivatalnak, aki az ügyet felterjesztette a Kúria Önkormányzati Tanácsának, aki Köf.5.051/2021/4. határozatában a Kormányhivatal előterjesztésének helyt adott és a tehergépjárművek úthasználatáról szóló 9/2010. (IX.27.) önkormányzati rendeletünk 3.§, 4.§ (1), (3)-(4) bekezdéseit, az 1. mellékletét illetve a 2. mellékletének „Úthasználati díj az 1. melléklet alapján” részeit megsemmisítette.

A Kúria határozatát jelen előterjesztéshez mellékelem.

A fentiek alapján szükséges a fenti rendeletünk módosítása.

Rendelet tervezet:

Remeteszőlős Község Önkormányzat képviselő-testületének

.../..... (.....) **önkormányzati rendelete**

a tehergépjárművek úthasználatáról szóló

9/2010. (IX.27.) önkormányzati rendelet módosításáról

Remeteszőlős Község Önkormányzat képviselő-testülete az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotó hatáskörében, illetve az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 54.§ (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, valamint a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 33.§ (1) bekezdés bb) pontjában, a 34.§ (1)-(2) bekezdésében és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdés 2. pontjában és 23.§ (5) bekezdés 2. pontjában meghatározott feladatkörében eljárva – figyelembe véve a Kúria Önkormányzati Tanácsának, aki Köf.5.051/2021/4. határozatában foglaltakat - a következőket rendeli el:

1. § A tehergépjárművek úthasználatáról szóló 9/2010. (IX.27.) önkormányzati rendelet 3. §, 4.§ (1), (3)-(4) bekezdéseit, valamint az 1. számú mellékletét hatályon kívül helyezi.

2. § A tehergépjárművek úthasználatáról szóló 9/2010. (IX.27.) önkormányzati rendelet 2. számú mellékletének „Úthasználati díj az 1. melléklet alapján” szövegét törli.

3. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba és az azt követő napon hatályát veszti.

Szathmáry Gergely
polgármester

Hekman Tibor
jegyző

A kúriai rendelkezések nyilvánvalóan hátrányosan érintik Önkormányzatunkat a fenti ismertetett okok miatt. Jogkövető magatartásunkból eredően természetesen el kell fogadnunk a Kúria döntését, de álláspontunk szerint a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény vonatkozó rendelkezéseit továbbra is alkotmányellenesnek gondoljuk, mivel sérti a jogegyenlőséget. (A Kúria az eljárás során azt állapította meg, hogy nem állnak fenn azok a jogszabályi feltételek, ami alapján – jelen körülmények között – az Alkotmánybírósághoz forduljon az ügyben.)

Mindemellett meg kell találnunk annak a lehetőségét, hogy az építkezéshez kapcsolódó tehergépkocsi közlekedés által okozott károk megtéríthetőek legyenek. Az erre vonatkozó – alpolgármester úrral egyeztetett - javaslatunkat az alábbiakban foglalom össze. Alpolgármester úr javaslatát szintén mellékelem jelen előterjesztéshez, melynek vonatkozó határozati javaslatait jelen dokumentumban szintén előterjesztem.

Behajtás:

Remeteszőlős Község teljes belterületén 12 tonnás súlykorlátozás van érvényben, így az ennél nagyobb súlyú tehergépkocsik települési úthálózatra engedését továbbra is engedélyhez kell kötni. Csak így lehet kontrollálni ezt a típusú közlekedést, illetve csak így lehet meghatározni a kötelezően használandó útvonalat.

Álláspontom szerint a behajtás nem tiltható meg, mivel az súlyosan sértené az építkezéshez kapcsolódó jogokat.

Mindemellett – a 12 tonnás súlykorlátozás miatt – a tehergépkocsik behajtása túllép az út rendeltetésszerű használatán.

A tehergépkocsi által okozott károk:

A fent említettek okán a 12 tonnát meghaladó járművek már a rendeltetésszerű használat kategórián kívül vannak, így kárt okoznak a belterületi úthasználatban. Emiatt az általuk okozott kárt – véleményem szerint – meg kell téríteniük. Ezen károk megállapítása külön-külön minden egyes tehergépjárműre lebontva szinte lehetetlen, de egyértelmű oksági kapcsolat van egy adott építkezés tehergépjármű forgalma és az út megrongálódása között.

Az okozott kár általányszerű megtérítése eddig az úthasználati díjon keresztül történt.

A megtérítés eszközei:

Az okozott kár műszaki és környezetvédelmi jellegű. Ebből következően keressük azokat a jogszerű csatornákat, amelyeken keresztül ez megtéríthető. Ennek alapján a következőket vizsgáltuk meg:

- Valamilyen típusú környezetterhelési díj
- Olyan helyi adó forma megalkotása, amivel a fenti kompenzáció elérhető
- Olyan elszámolási rend kialakítása, mellyel az okozott kár nyomon követhető, illetve annak megtérítése lehetséges

Környezetterhelési díj kérdése

Figyelembe véve a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Stv.) fizetési kötelezettségre vonatkozó szabályait (kizárólag törvényben, vagy törvényi felhatalmazás alapján lehet önkormányzati rendeletben előírni fizetési kötelezettséget), megállapítható, hogy csak akkor vethetünk ki az építési forgalomra vonatkozó környezetterhelési díjat, ha erre törvényi felhatalmazása van az önkormányzatnak.

A környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény azonban erre vonatkozóan nem ad felhatalmazást, ráadásul a levegőterhelési díjat amúgy is csak helyhez kötött pontforrás esetén lehet megállapítani.

Környezetterhelési díj tehát nem vethető ki.

Helyi adó kivetése

A helyi adó megállapítására vonatkozó feltételeket a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (későbbiekben: Htv.) szabályozza. A Htv. 1/A. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a települési önkormányzat az illetékességi területén rendelettel olyan települési adót, települési adókat vezethet be, amelyet vagy amelyeket más törvény nem tilt, illetve a települési önkormányzat települési adót bármely adótárgyra megállapíthat, feltéve, hogy arra nem terjed ki törvényben szabályozott közteher hatálya.

Azonban az építkezéshez kapcsolódó esetleges adó esetében csak és kizárólag az építési ingatlant lehetne megjelölni adótárgyként (az út önkormányzati tulajdon). Viszont a Htv. 7. § a) pontja rögzíti, hogy az önkormányzat adómegállapítási jogát korlátozza az, hogy az adóalanyt egy meghatározott adótárgy (épület, épületrész, telek) esetében csak egyféle - az önkormányzat döntése szerinti - adó fizetésére kötelezheti. Mivel az építető már fizet az ingatlan után adót (telek- vagy építményadó), ezért új adónem fizetésére nem kötelezhető. (Erre vonatkozóan számtalan kúriai döntés van.)

Az építkezéshez kapcsolódó helyi adó nem vethető ki.

Elszámolási rend kialakítása

Az utak nem rendeltetésszerű használata (12 tonna feletti tehergépkocsi forgalma az építéshez kapcsolódóan) kárt okoz az úthálózatban. Ennek megtérítése az építető kötelessége.

A fentiek okán az Önkormányzat két lehetőség előtt áll:

1. Az Önkormányzat nem ad behajtási engedélyt a 12 tonna feletti járművek számára. Ezzel ellehetetlenül az építkezés.
2. Az Önkormányzat ad behajtási engedélyt az építési forgalom számára, de csak abban az esetben, ha látja a biztosítékát annak, hogy az építető az építési forgalom okozott kárt megtéríti. Erre vonatkozóan az Önkormányzat és az építető között megállapodásnak kell létrejönni.

A 2. pontban rögzített megoldás mindkét fél számára megnyugtató megoldást nyújthat, és nem kötődik rendeletalkotáshoz, ezért – egyeztetve jogászokkal – elvileg megoldhatónak látom. A javaslatomat részletei a következők:

- a) A behajtási engedély kiadásához kapcsolódóan a kérelmező elé két megoldási javaslatot teszünk:
 - i. Mivel az építési forgalom – a 12 tonnás súlykorlátozás miatt – nem tekinthető rendeltetésszerű használatnak, ezért csak úgy adjuk ki a behajtási engedélyt ha:
 - Az építető kötelező érvényű jognyilatkozatot tesz arról, hogy az építési forgalom által az úthálózatban (érintett ingatlan utcája) tett kárt megtéríti.
 - Az építető a behajtási engedély iránti kérelem mellé csatol egy – fotódokumentációval igazolt – alapállapot felmérést, az útépités megkezdési állapotára vonatkozóan. Ebben rögzíti a burkolat, a szegély és a csapadékvíz elvezető rendszer kiindulási állapotát.
 - Nyilatkozatban vállalja, hogy az építés során havi rendszerességgel állapotjelentést ad az út állapotáról. (Ezt az Önkormányzat véletlenszerűen ellenőrzi.)
 - Nyilatkozatban vállalja, hogy az építési beruházás lezárását követően (de legalább fél évente) ismét elvégzi az út állapotfelmérését, feltüntetve a keletkezett hibákat.
 - Nyilatkozatban vállalja, hogy az Önkormányzat által meghatározott műszaki tartalommal, az Önkormányzat által meghatározott (előtte megversenyeztetés alapján kiválasztott) szakvállalkozóval elvégzi az útjavítást és annak költségeit kifizeti.
 - Az Önkormányzat rögzíti, hogy a fenti nyilatkozatok be nem tartása esetén a behajtási engedélyt visszavonja.
 - ii. Mivel az építési forgalom – a 12 tonnás súlykorlátozás miatt – nem tekinthető rendeltetésszerű használatnak, ezért csak úgy adjuk ki a behajtási engedélyt ha:
 - Az építető kötelező érvényű jognyilatkozatot tesz arról, hogy az építési forgalom által az úthálózatban (érintett ingatlan utcája) tett kárt megtéríti.
 - Az építető nyilatkozik arról, hogy önkéntesen elfogadja az Önkormányzat által elkészített megtérítési átalánydíj rendszert, amelyet az építés hatósági eljárás során meghatározott épített m² után fizeti meg előre. (Így nem szükséges az i) pontban rögzített feladatok elvégzése, de mégis megtéríti a nem rendeltetésszerű használatból eredő kárt.)
 - A fentieket az építető és az Önkormányzat egy kétoldalú megállapodásban rögzíti.
 - Az Önkormányzat rögzíti, hogy a fenti megállapodás be nem tartása esetén a behajtási engedélyt visszavonja.

A megállapodás megkötését követően az egykori rendeletben meghatározott díjak lehetnének megállapíthatóak.

Kérem a fentiek megfontolását és megtárgyalását. Elfogadásuk esetén a következők szerint lehet megvalósítható:

- A testületi elfogadást követően a kérdés részletes jogi kivizsgálását az önkormányzati ügyvéd elvégzi.
- A fenti nyilatkozatok illetve megállapodás szövegét az ügyvéd megalkotja.

- A rendszer jogi kontrollját és a szükséges mintairatok elvégzését követően a Képviselő-testület elé kerül a teljes dokumentum csomag, végleges jóváhagyásra, mely keretében a polgármester felhatalmazását is megadja.

1.) Határozat javaslat:

Remeteszőlős Község Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy felkéri a Polgármester urat, hogy keresse meg Menczer Tamás országgyűlési képviselő urat felé az úttörvény jogi hibáját, felé, hogy amennyiben ő is látja ezt a jogszabályi problémát, tegyen lépéseket ennek kiküszöbölésére.

Határidő: 2022.04.03.

Felelős: polgármester

2.) Határozat javaslat:

Remeteszőlős Község Önkormányzat Képviselő-testülete felkéri a polgármestert és a jegyzőt, hogy vizsgálja meg annak a jogi lehetőségét, hogy mi módon lehetne normakontrollt kérni, illetve felülbírálati eljárást az Alkotmánybíróságtól annak megállapítására, hogy a jelenleg hatályos úttörvény sérti az Önkormányzatok önrendelkezési jogát.

3.) Határozat javaslat:

Remeteszőlős Község Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy dönt, hogy az utak nem rendeltetésszerű használata (12 tonna feletti tehergépkocsi forgalma az építéshez kapcsolódóan) által okozható, az építési forgalomhoz kapcsolódó útkárok enyhítésére vonatkozó megoldási javaslattal egyetért.

A Képviselő-testület felkéri a polgármestert a kárenyhítési eljárás részletes kidolgozására és annak Képviselő-testület elé terjesztésére.

Határidő: 2022.05.03.

Felelős: polgármester

Remeteszőlős, 2022. április 21.

Szathmáry Gergely
polgármester

Tisztelt Polgármester úr!
Tisztelt Képviselő-testület!

Az idei testületi üléseinken többször felmerült az útfenntartási díjhoz kötött behajtási engedélyek kérdése. Történetesen arról van szó, hogy az úthasználati díjat állami monopóliumként kezeli az úttörvény, tehát azt írja elő, hogy az úttal kapcsolatban kizárólag az állam szedhet díjat, melyet saját kezelésű útjaikon meg is tesz, az Önkormányzatoknak pedig megtiltja az úttal kapcsolatban díjak szedését. Természetesen az Önkormányzat kezelésében lévő utak, utcák, terek fenntartása, karbantartása, javítása továbbra is az adott Önkormányzat feladata, melyet az Önkormányzat pénzügyi forrásaiból kell megvalósítani, tehát az állam nem rendel ennek ellentételezésére semmilyen forrást sem normatív alapon, sem folyóméterhez kötve.

Azt gondolom, és bízom benne, hogy mindannyian egyetértünk, hogy egy teljesen hibás jogszabályról van szó, mely meglepő módon tavaly került előtérbe. Szembe megy a független Önkormányzatisággal, szembe megy a helyi feladatellátáshoz szükséges anyagi források megteremtésének szabadságával.

Az úttörvénynek ezen pontja nem csak anyagi forrásokat vesz el az Önkormányzatoktól, hanem olyan igazságtalan helyzetet is indukál, melyben a közteherviselés is jelentősen sérül, hiszen mindenki aki építkezett korábban a településen, megfizette azt az összeget, melynek eredményeképpen behajtási engedélyt kapott és az Önkormányzat ezeket a díjakat az úthálózat karbantartására, javítására tudta fordítani.

Javaslom egyrészt, hogy jelezzük ezt az anomáliát frissen megválasztott országgyűlési képviselőnk, Menczer Tamás felé, hogy amennyiben ő is látja ezt a jogszabályi problémát, tegyen lépéseket ennek kiküszöbölésére.

Másodsorban vizsgáljuk meg annak lehetőségét, hogy mi módon lehetne normakontrollt kérni, illetve felülbírálati eljárást az Alkotmánybíróságtól annak megállapítására, hogy a jelenleg hatályos úttörvény sérti az Önkormányzatok önrendelkezési jogát.

Harmadrészt legsürgetőbb feladatként a kieső önkormányzati bevétel pótlására környezetterhelési díj megállapítását szorgalmazom, azaz azonos mértékű, ingatlan nagysághoz kötött díj megállapítását, melyhez köthető a behajtási engedélyek kiadása.

Polgármester úrral áttekintettük az ezirányú rendeletalkotás korlátozott lehetőségeit és nehézségeit, és körvonalazódott egy megoldási javaslat Polgármester úr részéről, melyet én is támogatni tudok és bízom benne, hogy a gyakorlatba is ültethető és lesz arra lehetőség, hogy ne konzerváljunk egy igazságtalan helyzetet.

Kérem Polgármester urat, hogy számoljon be megoldási javaslatáról és ez alapján hozzuk meg, illetve módosítsuk a határozati javaslatot.

Határozati javaslat:

1. Remeteszőlős Község Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy felkéri a Polgármester urat, hogy keresse meg Menczer Tamás országgyűlési képviselő urat felé az úttörvény jogi hibáját, felé, hogy amennyiben ő is látja ezt a jogszabályi problémát, tegyen lépéseket ennek kiküszöbölésére.
2. Remeteszőlős Község Önkormányzat Képviselő-testülete felkéri a polgármestert és a jegyzőt, hogy vizsgálja meg annak a jogi lehetőségét, hogy mi módon lehetne normakontrollt kérni, illetve felülbírálati eljárást az Alkotmánybíróságtól annak megállapítására, hogy a jelenleg hatályos úttörvény sérti az Önkormányzatok önrendelkezési jogát.
3. Remeteszőlős Község Önkormányzat Képviselő-testülete úgy határoz, hogy hasonlóképp az útépitések lakossági hozzájárulással való kivitelezéséhez kialakítja az önkéntes lakossági hozzájárulás rendszerét a behajtási engedélyek tekintetében is.

Herold István
alpolgármester

A KÚRIA
Önkormányzati Tanácsának
h a t á r o z a t a

Az ügy száma: Köf.5.051/2021/4.

A tanács tagja: Dr. Balogh Zsolt, a tanács elnöke, Dr. Horváth Tamás előadó bíró, Dr. Patyi András bíró, Dr. Varga Eszter bíró, Dr. Varga Zs. András bíró

Az indítványozó: Pest Megyei Kormányhivatal
(1052 Budapest, Városház u. 7.)

Az indítványozó képviselője: Dr. Danka Ferenc jogi szakvizsgával rendelkező kormánytisztviselő

Az érintett önkormányzat: Remeteszőlős Község Önkormányzata
(2090 Remeteszőlős, Vénusz u. 8-10.)

Az érintett önkormányzat képviselője: Dr. Deák Zsolt ügyvéd
(1075 Budapest, Károly Krt. 3/c.)

Az ügy tárgya: önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálata

Rendelkező rész

A Kúria Önkormányzati Tanácsa

- megállapítja, hogy Remeteszőlős Község Önkormányzata Képviselő-testületének a tehergépjárművek úthasználatáról szóló 9/2010. (IX. 27.) rendelete 3. §, 4. § (1), (3)–(4) bekezdései; 5. § (4) bekezdése, 1. melléklete és a 2. mellékletének „Úthasználati díj az 1. melléklet alapján:" szövege más jogszabályba ütközik, ezért e rendelkezéseket megsemmisíti;
- elrendeli határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben;
- elrendeli, hogy határozatát – a kézbesítést követő nyolc napon belül – az önkormányzati rendelet kihirdetésével azonos módon az érintett önkormányzat is tegye közzé.

Köf.5.051/2021/4.

A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az indítvány alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az indítványozó Remeteszőlős Község Önkormányzata Képviselő-testületének a tehergépjárművek úthasználatáról szóló 9/2010. (IX. 27.) rendelete (a továbbiakban: Ör.) rendelkezéseivel szemben PE/030/01158-1/2021. ügyiratszámom törvényességi felhívást bocsátott ki, amelyben felhívta Remeteszőlős Község Önkormányzatát (a továbbiakban: Önkormányzat), hogy a törvényt sértést szüntesse meg olyan módon, hogy az Ör. fizetési kötelezettséggel kapcsolatos rendelkezéseit helyezze hatályon kívül.
- [2] A képviselő-testület a törvényességi felhívás elutasításáról döntött.

Az indítvány és az Önkormányzat védirata

- [3] A fenti előzmények után az indítványozó PE/030/01158-5/2021. ügyiratszámú indítványával kezdeményezte a Kúria Önkormányzati Tanácsánál az Ör. 3. §, 4. § (1), (3)–(4) bekezdései; 5. § (4) bekezdése, 1. melléklete és a 2. mellékletének „Úthasználati díj az 1. melléklet alapján” szövege más jogszabályba ütközésének megállapítását, és ezért e rendelkezések megsemmisítését.
- [4] A Kúria Köf.5.014/2012/8. számú határozatára hivatkozással kifejtette, hogy a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) a díjfizetéssel kapcsolatos részletszabályok megalkotására részben a Kormányt, részben pedig a minisztert hatalmazza fel. Az érintett önkormányzatnak nincs törvényi felhatalmazása úthasználati díj megállapítására, így álláspontja szerint az önkormányzati jogalkotó ebben a kérdésben a Kkt. felhatalmazó rendelkezéseivel ellentétesen alkotta meg az Ör.-t.
- [5] Az indítványozó kifejtette továbbá, hogy a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Stv.) szerint fizetési kötelezettségre vonatkozó szabályokat kizárólag törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján önkormányzati rendeletben lehet előírni, kivéve, ha az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés eltérően rendelkezik. A Kkt. azonban nem jogosítja fel az önkormányzati jogalkotót a közút használatáért történő díj megállapításra.
- [6] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 140. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 42. § (1) bekezdése alapján felhívta az érintett önkormányzatot az indítványra vonatkozó nyilatkozata megtételére.
- [7] Az érintett önkormányzat védiratában elsődlegesen kérte a Kúria Önkormányzati Tanácsát, hogy az eljárást függesse fel és az Alkotmánybíróság előtt indítványozza a Kkt. alkotmányosságának felülvizsgálatát. Másodlagosan kérte az indítványt elutasítását.
- [8] (I.) Az Alaptörvénnyel való összhang vizsgálatának indítványozása indokaként az önkormányzat kifejtette, hogy az Ör. megalkotásakor Magyarország az Európai Unió tagja volt, így az önkormányzati jogalkotásban figyelembe veendő az Európai Unió tagjaira kötelező normatív szabályok alkalmazása. Ezzel összefüggésben hivatkozott a Helyi

Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, 1985. október 15-én, Strasbourgban kelt egyezmény kihirdetéséről szóló 1997. évi XV. törvény 9. cikkének 5. pontjára, mely szerint a pénzügyileg gyengébb helyi önkormányzatok védelme szükségessé tesz olyan pénzügyi kiegyenlítési eljárásokat, amelyek célja a számításba jövő pénzügyi források egyenlőtlen elosztása, valamint a teljesítendő pénzügyi terhek által okozott hatások korrekciója. Az önkormányzat szerint ebben az esetben „pénzügyileg gyengébb helyi önkormányzatról” van szó, melynek lélekszáma ugyanakkor megháromszorozódott, és ahol a helyi utak igénybevétele fokozódik.

- [9] Az Alaptörvény 34. cikk (1) bekezdése alapján az érintett önkormányzat kifejtette továbbá, hogy a helyi önkormányzat kötelező feladat- és hatásköreinek ellátásához azokkal arányban álló költségvetési, illetve más vagyoni támogatásra jogosult.
- [10] Alaptörvény 38. cikkének (1) bekezdésére, a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) 1. § (1) bekezdésére, és az Nvtv. 5. § (3) bekezdésének a) pontjára hivatkozva az Önkormányzat a Kktv. alaptörvényességének indokaként kifejtette, hogy a Kkt. nem ad lehetőséget az önkormányzat mint helyi közútkezelő részére úthasználati díj megállapítására, e körben különbséget tesz tehát az állam és az önkormányzat között, holott az önkormányzat által kizárólagosan kezelt helyi közutak a nemzeti vagyoni körbe tartoznak, az önkormányzatnak a felelős gazdálkodás követelményeinek figyelembevételével kell eljárnia a nemzeti vagyon megőrzése és védelme körében.
- [11] Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) preambuluma, 13. § (1) bekezdésének 2. pontjára, a Kkt. 8.§ (1) bekezdésének h) pontjára és 9. §-ának (2) bekezdésére, továbbá a Fővárosi Törvényszék P.20810/2017/28. számú határozatára hivatkozva kifejtette, hogy a közúti kezeléssel összefüggésben valamennyi magyarországi helyi önkormányzat ellát kötelező feladatot, így valamennyi önkormányzat támogatásra jogosult.
- [12] Az önkormányzat hivatkozott a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (4) bekezdésének c) pontjára is, amely szerint a jogszabályok megalkotásakor biztosítani kell, hogy a jogszabály megfeleljen az európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek.
- [13] A Kkt. alaptörvényellenességére vonatkozó indokok körében végül az önkormányzat kifejtette, hogy a rendszerváltozást követően a tanácsrendszert felváltó helyi önkormányzati rendszer új alkotmányos alapokra helyezése megtörtént, a Kkt. módosításai azonban ezzel a helyzettel és igénnyel nem tartottak lépést.
- [14] Az érintett önkormányzat szerint mindezek alapján az Országgyűlés az Alaptörvény 34. cikk (1) bekezdésébe ütközően, mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenességet idézett elő azáltal, hogy hátrányosan megkülönböztette a helyi önkormányzatokat azzal, hogy a helyi önkormányzatnak a helyi közúthálózat fejlesztésében, fenntartásában előírt kötelezettségéhez nem társul az úthasználati díj önkormányzati rendeletben történő megállapításának törvényi felhatalmazása.
- [15] (II.) Az indítvány elutasítása indítványozásának indokai körében az érintett önkormányzat előadta, hogy álláspontja szerint az Ör. megalkotásával nem lépte túl a jogalkotási hatáskörét. Vitatta, hogy a Kkt. 33. §-a taxatív és nem teszi lehetővé azt, hogy a helyi közút használatáért

Köf.5.051/2021/4.

az önkormányzat úthasználati díjat állapítson meg. Hivatkozott az Alkotmánybíróság 925/B/2002. AB határozatára is, melynek értelmében az adott terület tulajdonosaként az önkormányzat alkothat olyan tartalmú rendeletet, amely a tulajdona védelmével, esetleges helyreállítási kötelezettségével kapcsolatos.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa döntésének indokai

- [16] Az indítvány megalapozott.
- [17] Az Önkormányzati Tanács az indítványt a Kp. 141. § (2) bekezdése alapján bírálta el. A Kp. 140. § (1) bekezdése alapján az indítványra a keresetlevél szabályait kell alkalmazni. A Kp. 37. § (1) bekezdés f) pontja szerint az indítványnak tartalmaznia kell a közigazgatási tevékenységgel okozott jogsérelmet, az annak alapjául szolgáló tények, illetve azok bizonyítékai előadásával. Ha törvény másképp nem rendelkezik, az Önkormányzati Tanács az Ör. vizsgálatát az indítvány és a védirat keretei között végzi el.
- [18] Az Ör. indítvánnyal érintett rendelkezései a következők:
 – „3.§ (1) A behajtási engedély kiadásáért a tehergépjármű tulajdonosának vagy üzemben tartójának (a továbbiakban: kérelmező) az Önkormányzat javára, az Önkormányzat által fenntartott helyi közútra történő behajtás esetén úthasználati díjat kell fizetnie.
 (2) Az úthasználati díjat a behajtási engedély kiadása iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg kell megfizetni az Önkormányzat Útalap számlájára.
 (3) Az úthasználati díj összegét a tehergépjármű össztömegének alapulvételével, a rendelet 1. számú mellékletének (1) pontja szerint kell megállapítani.”;
 – „4. § (1) Az építéshatósági eljárás köteles építési vagy bontási tevékenységek esetében az építetőnek az 1. melléklet 2. pontja szerinti úthasználati díjat kell fizetnie a behajtáshoz. [...] (3) Az építéshatósági eljárás során meghatározott m² után az úthasználati díjat a polgármester külön határozatban szabja ki. Az úthasználati díj megfizetésnek igazolása után az építető részére biankó (rendsám nélküli) behajtási engedély adható ki.
 (4) A (3) bekezdés szerinti biankó behajtási engedély érvényességi ideje építéshatósági eljárás köteles építési tevékenységnél a kiállítástól számított 2 év, bontási tevékenységnél a kiállítástól számított 2 hónap. A biankó behajtási engedély legfeljebb 24 tonna megengedett legnagyobb össztömegű tehergépjárműre érvényes. A biankó behajtási engedély érvényességi idejének lejártá után, illetve 24 tonna megengedett legnagyobb össztömegű tehergépjármű behajtása esetén az 1. melléklet 1. pontja szerinti díjtételek figyelembe vételével adható ki rendszámhoz kötött behajtási engedély.”;
 – „5. § (4) Az úthasználati díjból származó bevételt a mindenkori éves költségvetés útkarbantartás kiadási előirányzatára kell felhasználni.”;
 – az Ör. 1. melléklete [Díjtétel táblázat];
 – 2. mellékletének [Kérelem a nem építéshatósági eljárás köteles építési, bontási vagy egyéb tevékenységekhez köthető tehergépjárművek úthasználatához kapcsolódó, 12 tonna megengedett legnagyobb össztömeget meghaladó tehergépjárművek helyi közútra történő behajtásához] „Úthasználati díj az 1. melléklet alapján” szövege.
- [19] Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 32. cikk (2) bekezdése alapján feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.

[20] Az Alaptörvény 32. cikk (3) bekezdése értelmében az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

I.

[21] Védiratában az érintett önkormányzat kérelmet terjesztett elő a tekintetben, hogy a Kúria Önkormányzati Tanácsa indítványozza a Kkt. 33/A. § – 33/C. §-ai alkotmányossági vizsgálatát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján. E rendelkezés szerint az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezésre soron kívül, de legkésőbb kilencven napon belül felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját.

[22] A Kúria Önkormányzati Tanácsa az önkormányzati rendeletek más jogszabállyal való összhangját vizsgálja. Bár az Önkormányzati Tanács normakontroll feladatokat lát el, eljárása során észlelheti valamely jogszabály alaptörvény-ellenességét, s az alapul fekvő eljárás felfüggesztése mellett kezdeményezheti az Alkotmánybíróság eljárását. Szintén lehetőség van arra, hogy az Alkotmánybíróság előtt már folyamatban lévő ügyre tekintettel függeszti fel eljárását, ha az Alkotmánybíróság által elvégzendő normakontroll eredménye kihat az Önkormányzati Tanács lehetséges döntésére [lásd pl.: Köf.5004/2015/4., Köf.5008/2015/3.].

[23] Az érintett önkormányzat védirata alapján a kifogásolt törvényi rendelkezések diszkriminatívak. A védirat szerint: az Nvtv. 5. § (3) bekezdés e) pontja alapján a helyi közutak a nemzeti vagyon részét képezik és ezzel teljes egészében megegyező védelem alá esnek az állam által kezelt országos közúttal. „Az indítvány szerint a Kkt. 33. § (1) bekezdés b) pont bb) alpontja alapján a települési önkormányzat a helyi közutak kezelője, rendelkezik feladatairól, valamint a közútkezelői intézmény tartalmáról, de nem tartalmaz olyan szabályt, amely felhatalmazná arra, hogy az általa létesített közút közlekedés célú használatáért, akár annak fokozott igénybevételéért is úthasználati díjat állapítson meg.” Mindezek alapján megállapítható, hogy maga az érintett önkormányzat is elismeri az arra vonatkozó szabály hiányát, hogy úthasználati díjat állapítson meg. A védirat akként összegez, hogy: „Álláspontunk szerint az Országgyűlés az Alaptörvény 34. cikk (1) bekezdésébe ütközően, mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy hátrányosan megkülönböztette a helyi önkormányzatokat azzal, hogy a helyi önkormányzatoknak a helyi közúthálózat fejlesztésben, fenntartásában előírt kötelezettségéhez nem társul az úthasználati díj önkormányzati rendeletben történő megállapításának törvényi felhatalmazása.”

[24] Az érintett önkormányzat tehát azt kezdeményezi a Kúria Önkormányzati Tanácsánál, hogy Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján indítványozza az Alkotmánybíróságnál: az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes helyzetet teremtett azáltal, hogy a Kkt. nem tartalmaz felhatalmazást a helyi önkormányzatok részére úthasználati díj megállapítására.

[25] Az érintett önkormányzat kezdeményezésének vizsgálatakor a Kúria elsőként áttekintette az Alkotmánybíróság ez irányú gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság a 34/2014. (XI. 14.) AB határozatában rámutatott: „Mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére azonban egyik indítványozónak, így a bírónak sincs jogosultsága, az Abtv. 46. § (1) bekezdése értelmében – a (2) bekezdésben írt feltételek fennállása esetében – az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során hivatalból jogosult erre. Az Alkotmánybíróság egyik törvényi feltételt sem találta megállapíthatónak,

Köf.5.051/2021/4.

ezért a bírói indítványt ebben a részében az Abtv. 64. § b) pontja alapján visszautasította.” (Indokolás [214]) A 24/2016. (XII. 12.) AB határozat értelmében „Az indítványozó bírósági tanács végzése indokolásának utolsó érdemi bekezdésében írt álláspontja ellenére ezek az érvek mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítására vonatkoznak. Mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását nemcsak bírói kezdeményezésben nem lehet indítványozni, mivel 2012. január 1-jétől az Alkotmánybíróságnak ez a hatásköre megszűnt. Az Abtv. 46. §-a alapján az Alkotmánybíróság – jogkövetkezményként – állapíthatja meg a mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet, ha hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában ezt észleli.” (Indokolás [46])

- [26] A fentiek alapján megállapítható, hogy bíró sem kezdeményezhet – ahogy az érintett önkormányzat védiratában kéri – mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását az Alkotmánybíróságnál, pontosabban, ha illet kezdeményez, azt az Alkotmánybíróság visszautasítja.
- [27] Erre tekintettel a Kúria Önkormányzati Tanácsa nem kezdeményezte a védirat alapján az Alkotmánybíróság eljárását a Kkt. jelölt rendelkezései vonatkozásában.
- [28] A Kúria megjegyzi továbbá, hogy a Helyi Önkormányzatok Európai Chartája – bár Magyarországon valóban törvény hirdette ki – nem része az Európai Unió jogának, hanem az uniós jogalkotás keretein kívüli nemzetközi egyezmény formájában jött létre, így az érintett önkormányzat erre vonatkozó hivatkozásai nem tekinthetők relevánsnak.

II.

- [29] Az érintett önkormányzat indítvány elutasítására vonatkozó érveivel összefüggésben a Kúria jelen ügyben is irányadónak tekinti az azonos tényállás és normatív szabályozás, valamint hasonló jogi érvelés mellett meghozott Köf.5029/2021/4. számú határozatában foglaltakat a következők szerint.
- [30] A Kp. 143. § (3) bekezdése értelmében a Kúria az önkormányzati rendelet vitatott rendelkezésével szoros összefüggésben álló rendelkezésének más jogszabályba ütközését is vizsgálhatja. Az útfenntartási hozzájárulás az Ör. szerint a behajtási engedély megadásának és érvényességének feltétele. Tekintettel arra, hogy az útfenntartási hozzájárulás ily módon a behajtási engedély szabályozási rendszerének szerves részét képezi, a Kúria Önkormányzati Tanácsa – hasonlóképpen, mint az indítványozó által is hivatkozott Köf.5014/2012/8. számú határozattal, valamint a Köf.5029/2021/4. számú határozattal elbírált ügyekben – először azt a kérdést vizsgálta, hogy jogosult-e az érintett önkormányzat a tulajdonában álló helyi közút használatát behajtási engedélyhez kötni.
- [31] A Mötv. 13. § (1) bekezdésének 2. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen a településüzemeltetés, ezen belül pedig a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása.
- [32] A Kkt. 33. § (1) bekezdés b) pontjának bb) alpontja értelmében az út kezelője helyi közutak, a lakott területen lévő járda tekintetében a helyi önkormányzat vagy a fenntartásra, a fejlesztésre és a fejlesztéssel összefüggő üzemeltetésre alapított költségvetési szerv, vagy

Köf.5.051/2021/4.

olyan gazdálkodó szervezet, amelyben a helyi önkormányzat 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.

- [33] A közút kezelőjének a közúti közlekedéssel kapcsolatos feladatait a Kkt. 8. § (1) bekezdésének a) pontja szabályozza az önkormányzatokra is kiterjedő hatállyal. E rendelkezés szerint a feladatok közé tartozik 1. a közúti közlekedés tervezése, fejlesztése, szabályozása és ellenőrzése; 2. a közúti közlekedés szervezeti és működési feltételeinek meghatározása; 3. a közúthálózat fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése. Mivel a helyi közút közlekedési célú használatának biztosítása közszolgáltatás, amelynek tartalmát a Kkt. határozza meg, az önkormányzati jogalkotó ezen törvényi keretek között alkothat szabályokat (Köf.5014/2012/8.). A Kúria Önkormányzati Tanácsa egyebek között a Köf.5014/2012/8. számú és a Köf.5029/2021/4. számú határozatokkal egyezően állapítja meg, hogy az érintett önkormányzat a törvényi keretek között, a helyi közút fenntartása és üzemeltetése körében kötheti a közút használatát engedélyhez. Az engedélyezési rendszer törvényességét egyébként maga az indítványozó sem vitatta. Az önkormányzatok az idézett szabályok alapján a közútfenntartást közfeladatként látják el.
- [34] A Kúria szerint éppen ezért nem helytálló az önkormányzat védiratában foglalt, alkotmánybírói gyakorlatra alapított érvelés a tulajdonosi jogok gyakorlásával összefüggésben. A jelen ügyben kérdéses feladatellátás alapja ugyanis közjogi felhatalmazás. Ennek gyakorlására vonatkozóan a kereteket a jogalkotó szabályozása adja meg, és azokkal a tulajdonosi jogok a közfeladat-ellátási kötelezettség ellenében nem képeznek ellensúlyt (Köf.5.035/2021/5.).
- [35] A Kúria Önkormányzati Tanácsa ezt követően vizsgálta azt a kérdést, hogy a jogalkotó rendelkezése ad-e jogosultságot, hogy a közút használatára vonatkozó engedély kiadását díjfizetéstől tegyék függővé.
- [36] Az Stv. 29. § (1) bekezdése szerint fizetési kötelezettséget előírni, a fizetésre kötelezettek körét, a fizetési kötelezettség mértékét, a kedvezmények, mentességek körét és mértékét megállapítani kizárólag törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján önkormányzati rendeletben lehet, kivéve, ha az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés eltérően rendelkezik. Az Stv. e rendelkezéséből következően, kifejezett törvényi felhatalmazás hiányában az érintett önkormányzat útfenntartási díjra vonatkozó fizetési kötelezettséget nem írhat elő.
- [37] Díjfizetési kötelezettség megállapítása tekintetében a Kkt. két területen ad felhatalmazást: díjfizetés (használati díj formájában) országos közutak közlekedési célú használata esetében írható elő (Kkt. 33/A. §-33/C. §), illetve a közutak nem közlekedési célú használatakor (Kkt. 37. §). Az előbbi esetben a felhatalmazás címzettje a kormány, illetve a közlekedésért felelős miniszter [Kkt. 33/B. §, Kkt. 48. § (3) bekezdés a) és g) pont], valamint a koncessziós társaság a közút koncesszió keretében történő üzemeltetése esetén [Kkt. 9/C. § (1) bekezdés]. A közutak nem közlekedési célú használata, illetve útcsatlakozás létesítése esetében a felhatalmazás címzettje a közlekedésért felelős miniszter [Kkt. 39. § (3) bekezdés]. Használati díj fizetésére vonatkozó kötelezettség, illetve a használaton alapuló „útfenntartási díj” megállapítására a Kkt. nem ad felhatalmazást az önkormányzatoknak, a helyi közutak tekintetében sem. A Kkt. 3. § (1) bekezdése egyes közutakra vonatkozóan a gyalogosok és járművek közlekedésének jogszabály általi korlátozhatóságáról szól, ezzel összefüggő díj megállapítására rendelkezést nem tartalmaz, mint ahogyan a Kkt. 9. § (2) bekezdése (közúti

Köf.5.051/2021/4.

közlekedéssel összefüggő helyi önkormányzati feladatok), a Kkt. – 2012. december 31-ig hatályos – 8. § (1) bekezdés h) pontja (a közúthálózat fejlesztésére, fenntartására, üzemeltetésére vonatkozó önkormányzati feladat), a Kkt. 33. § (1) bekezdés c) pontja (út kezelőjének fogalma) és a Kkt. 34. § (1)-(2) bekezdései (közút kezelőjének feladatai, a közút forgalmi rendjének kialakítása) sem adnak erre vonatkozó felhatalmazást.

- [38] Mindezek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az érintett önkormányzatnak nincs törvényi felhatalmazása útfenntartási díj megállapítására. Az Ör. díjfizetésre vonatkozó 3. §, 4. § (1), (3)–(4) bekezdései; 5. § (4) bekezdése, 1. melléklete és a 2. mellékletének „Úthasználati díj az 1. melléklet alapján” szövege emiatt más jogszabályba ütköznek. A rendelkezések tehát törvénysértőnek minősülnek, ezért ezeket a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Kúria a rendelkező rész szerint megsemmisítette.
- [39] A Kp. 146. § (3) bekezdése értelmében, a megsemmisített önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése a bíróság határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható.

Az döntés elvi tartalma

- [40] *Az önkormányzatok a közútfenntartást közfeladatként látják el, aminek kereteit magasabb szintű jogforrások jelölik ki. Törvénysértő ezért az önkormányzati rendelet, ha annak ellenére állapít meg díjfizetési kötelezettséget, hogy törvény jelöli ki a díjszedésre jogosultakat, és ezek között az önkormányzat nem szerepel.*

Záró rész

- [41] A Kúria Önkormányzati Tanácsa az indítványt a Kp. 141. § (2) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el, a jogkövetkezményeket a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontja, valamint 146. § (3) bekezdése alapján állapította meg.
- [42] A Magyar Közlönyben történő közzététel a Kp. 146. § (2) bekezdésén, a helyben történő közzététel a Kp. 142. § (3) bekezdésén alapul.
- [43] Jelen eljárásban a Kp. 141. § (4) bekezdése alapján a feleket teljes költségmentesség illeti meg és saját költségeiket maguk viselik.
- [44] A határozat elleni jogorvoslatot a Kp. 116. § d) pontja és a 146. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2022. március 29.

Dr. Balogh Zsolt s.k. a tanács elnöke

Dr. Horváth Tamás s.k. előadó bíró

Dr. Varga Zs. András s.k. bíró
bíró

Dr. Patyi András s.k. bíró

Dr. Varga Eszter s.k.

Köf.5.051/2021/4.

A kiadmány hitelül:
tisztviselő